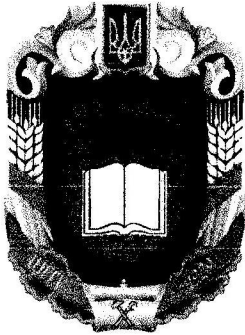

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Протокол ПК №

Затверджую:

Ректор ЦНТУ

Володимир КРОПІВНИЙ

2022 року

ПРОГРАМА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі
ПЗСО (для вступників, яким надано таке право пунктом 2 розділу VIII порядку
прийому на навчання до ЗВО у 2022 році)

Кропивницький – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Індивідуальна усна співбесіда передбачає перевірку рівня знань, умінь та навичок вступника з конкурсних предметів, за результатами якої приймається протокольне рішення щодо надання вступнику рекомендації до зарахування.

Іспит проводиться у формі усної відповіді на питання екзаменаційного білету, з таких предметів :

- українська мова;
- математика;
- історія України

За співбесіду виставляється диференційована оцінка за 200-бальною системою, яка переводиться у результат до зарахування: „рекомендовано ” або „не рекомендовано ”.

Якщо абітурієнт не з'явився або відмовився від складання іспиту – бали не нараховуються, абітурієнт позбавляється права подальшої участі у вступному випробуванні та у конкурсі для зарахування на навчання до ЦНТУ.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Критерії
Не рекомендовано	0-99	У відповіді абітурієнт не продемонстрував знання, або наявні суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки; допустив помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал.
Рекомендовано	100-200	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання основного програмного матеріалу; допустив неprincipпові помилки при формуванні основних положень відповіді; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

«УКРАЇНСЬКА МОВА»

Розділ «Фонетика, графіка, орфоєпія, орфографія»

Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

Розділ «Лексикологія, фразеологія»

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми.

Розділ «Будова слова, словотвір»

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Розділ «Морфологія»

Іменник як частина мови. Прикметник як частина мови. Числівник як частина мови. Займенник як частина мови. Дієслово як частина мови. Прислівник як частина мови. Службові частини мови.

Розділ «Синтаксис»

Речення як основна синтаксична одиниця. Просте двоскладове речення. Другорядні члени речення у двоскладовому й односкладовому реченні. Односкладні речення. Просте ускладнене речення. Складне речення. Способи відтворення чужого мовлення.

Розділ «Стилістика»

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції.

Розділ «Розвиток мовлення»

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка

висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).

МАТЕМАТИКА

Розділ «Арифметика, алгебра і початки аналізу»

Тема 1. Натуральні числа і дії над ними.

Натуральні числа і нуль. Читання і запис натуральних чисел. Порівняння натуральних чисел. Додавання, віднімання, множення та ділення натуральних чисел. Множини.

Тема 2. Подільність чисел.

Подільність натуральних чисел. Дільники і кратні натурального числа. Парні і непарні числа. Ознаки подільності на 2,3,5,9,10. Ділення з остачею. Прості і складені числа. Розклад натурального числа на прості множники. Найбільший спільний дільник, найменше спільне кратне.

Тема 3. Звичайні дроби.

Звичайні дроби. Порівняння звичайних дробів. Правильний і неправильний дріб. Ціла та дробова частина числа. Основна властивість дроби. Скорочення дроби. Дії над дробами.

Тема 4. Десяткові дроби.

Десяткові дроби, дії над десятковими дробами. Основні задачі на дроби: знаходження дроби від числа, числа за його дробом. Вправи на всі дії з десятковими дробами.

Тема 5. Відсотки.

Відсотки. Основні задачі на відсотки: знаходження відсотку від даного числа, числа за його відсотком, відсоткового відношення двох чисел. Середнє арифметичне, його використання.

Тема 6. Відношення і пропорції.

Відношення. Основна властивість відношення. Пропорція. Члени пропорції. Основна властивість пропорції. Задачі на пропорційний поділ.

Тема 7. Раціональні числа та дії над ними.

Розв'язування вправ на всі дії з раціональними числами.

Тема 8. Цілі та раціональні вирази.

Степінь з натуральним і раціональним показником. Тотожні перетворення раціональних виразів.

Тема 9. Розкладання многочленів на множники.

Одночлен і многочлен. Дії над ними. Формули скороченого множення. Розкладання многочленів на множники.

Тема 10. Квадратні корені. Дійсні числа.

Квадратні корені. Арифметичний квадратний корінь і його властивості. Корінь n -го степеня. Ірраціональні числа. Дійсні числа. Перетворення виразів, що містять квадратні корені. Ірраціональні рівняння.

Тема 11. Многочлен з однією змінною.

Многочлен з однією змінною, квадратний тричлен. Корінь многочлена (на прикладі квадратного тричлена). Розкладання квадратного тричлена на лінійні множники.

Тема 12. Рівняння. Системи рівнянь.

Рівняння. Розв'язування рівнянь, корені рівняння. Рівносильні рівняння. Графік рівняння з двома змінними. Квадратні рівняння. Розв'язування рівнянь, що зводяться до квадратних. Розв'язування задач за допомогою квадратних рівнянь.

Тема 13. Нерівності. Системи нерівностей.

Нерівності. Розв'язування нерівностей із змінними. Рівносильні нерівності. Системи рівнянь і системи нерівностей. Розв'язування систем. Розв'язки системи. Рівносильні системи рівнянь.

Тема 14. Функції.

Поняття функції. Способи задання функції. Область визначення, область значень функції. Функція, обернена до даної. Графік функції. Зростання і спадання функції, періодичність, парність, непарність функції. Означення і основні властивості функцій: $y=kx$, $y=k/x$, $y=\sqrt{x}$, $y=x^2$, $y=x^3$, квадратичної $y=ax^2 + bx + c$.

Тема 15. Числові послідовності.

Арифметична та геометрична прогресії. Формула n -го члена і суми n -перших членів прогресій.

Тема 16. Тригонометричні функції.

Тригонометричні функції ($y=\sin x$, $y=\cos x$, $y=\operatorname{tg} x$, $y=\operatorname{ctg} x$) та їх властивості. Співвідношення між тригонометричними функціями одного аргументу. Тригонометричні функції суми і різниці двох чисел. Тригонометричні функції подвійного і половинного аргументу. Формули зведення. Формули суми і різниці однойменних тригонометричних функцій. інші тригонометричні тотожності. Обернена функція. Обернені тригонометричні функції.

Тема 17. Тригонометричні рівняння та нерівності.

Тригонометричні рівняння, що зводяться до квадратних. Тригонометричні рівняння, в яких в лівій частині добуток, а в правій нуль. Однорідні тригонометричні рівняння. Лінійні тригонометричні рівняння. Розв'язування тригонометричних рівнянь різних типів. Розв'язування тригонометричних нерівностей.

Тема 18. Степенева, показникова та логарифмічна функції.

Поняття про степінь з ірраціональним показником. Логарифми та їх властивості. Основна логарифмічна тотожність. Властивості степеневі $y=x^n$ ($n \in \mathbb{Z}$), показникової $y=a^x$, $a>0$, логарифмічної $y=\log_a x$ функцій та їх графіки. Розв'язування показникових, логарифмічних рівнянь, нерівностей та їх систем.

Тема 19. Похідна та її застосування.

Означення похідної, її фізичний та геометричний зміст. Похідні суми, добутку, частки та функцій $y=kx+b$, $y=\sin x$, $y=\cos x$, $y=\operatorname{tg} x$, $y=x^n$, де n - натуральне число. Достатня умова зростання (спадання) функції на проміжку. Поняття екстремуму функції. Необхідна умова екстремуму. Найбільше і найменше значення на проміжку.

Тема 20. Інтеграл та його застосування.

Первісна. Таблиця первісних. Основна властивість первісної. Визначений інтеграл. Формула Ньютона-Лейбніца. Застосування інтеграла до обчислення площ та об'ємів геометричних фігур.

Тема 21. Комбінаторика. Початки теорії ймовірностей. Математична статистика.

Елементи комбінаторики: перестановки, комбінації, розміщення. Біном Ньютона. Основні поняття теорії ймовірностей. Незалежні спостереження. Схема Бернуллі. Ряди розподілу. Наочне зображення статистичного розподілу. Мода, медіана. Середні значення.

Розділ «Геометрія»

Тема 1. Планіметрія.

Пряма, промінь, відрізок, ламана; довжина відрізка. Кут, величина кута. Вертикальні та суміжні кути. Паралельні прямі. Рівність і подібність геометричних фігур. Відношення площ подібних фігур.

Приклади перетворення геометричних фігур, види симетрії.

Вектори. Операції над векторами.

Многокутник. Вершини, сторони, діагоналі многокутника. Правильний многокутник. Формули радіусів вписаного кола, описаного кола в трикутнику.

Трикутник. Медіана, бісектриса, висота трикутника, їх властивості. Види трикутників. Співвідношення між сторонами та кутами прямокутного трикутника. Теорема Піфагора. Ознаки рівності трикутників.

Чотирикутник: паралелограм, прямокутник, ромб, квадрат, трапеція; їх основні властивості.

Формули площ геометричних фігур: трикутника, прямокутника, паралелограма, квадрата, ромба, трапеції.

Коло і круг. Центр, діаметр, радіус, хорди, січні кола. Залежність між відрізками у колі. Дотична до кола. Дуга кола. Сектор, сегмент.

Довжина кола і довжина дуги кола. Радіанна міра кута. Площа круга і площа сектора; їх властивості.

Центральні і вписані кути.

Тема 2. Стереометрія.

Площина. Паралельні площини і площини, що перетинаються.

Паралельність прямої і площини.

Кут прямої з площиною. Перпендикуляр до площини.

Двогранні кути. Лінійний кут двогранного кута. Перпендикулярність двох площин.

Многогранники. Вершини, ребра, грані, діагоналі многогранника. Пряма і похила призми; піраміда. Правильна призма і правильна піраміда. Правильна призма і правильна піраміда. Паралелепіеди, їх види.

Тіла обертання: циліндр, конус, сфера, куля. Центр, діаметр, радіус сфери і кулі. Площина, дотична до сфери.

Формули площі поверхні і об'єму призми, піраміди, циліндра, конуса.

Формули площі поверхні сфери, об'єму кулі та її частин(кульового сегмента і сектора).

“ІСТОРИЯ УКРАЇНИ”

Стародавня історія України

Початок формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства: палеоліт, мезоліт. Неолітична революція. Археологічні культури епохи міді-бронзи(енеоліт), заліза. Майнова та соціальна диференціація первісного суспільства.

Зародження державності. Перші етнічні утворення на території України. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. племена трипільської культури. Походження слов'ян: венеди, анти, склавини. Їх розселення, заняття, суспільний устрій, побут, звичаї. Готи і гуни. Протодержавні утворення східних слов'ян: антський і дулібський союз племен.

Виникнення та розквіт Київської Русі: політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток

Виникнення та становлення давньоруської держави. Заснування Києва. Кий, Щек, Хорив, Либідь. Східнослов'янські племінні союзи: поляни, сіверяни, древляни, уличі, тиверці, дуліби, бужани, волиняни, білі хорвати, кривичі, дреговичі, радимичі в'ятичі, словени. Походження топоніма «Русь». Норманська теорія. Князювання Аскольда і Дира (середина IX ст.). Внутрішня і зовнішня політика князів: Олега (882-912), Ігоря (912-945), Ольги (945-964), Святослава (964-972). піднесення й розквіт Київської Русі за Володимира Великого (980-1015) та Ярослава Мудрого (1019-1054). Хрещення Русі (988) та його історичне значення. Політичний устрій й соціально-економічний розвиток Київської Русі. Організація державної влади. «Руська правда». Основні верстви населення. Міжнародні зв'язки та культура Київської Русі.

Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Політична роздробленість давньоруської держави: причини і наслідки. Володимир Мономах (1113-1125). Боротьба Русі з кочівниками: печеніги, половці. Монголо-татарська навала і встановлення золотоординського іга. Особливості політичного й соціально-економічного розвитку Галицької та Волинської землі в XI-XII ст. Перемишльське, Звенигородське, Терехівське, Шумське князівства. Піднесення Галицького князівства за Володимирка (1141-1153) та Ярослава Осмомисла (1153-1187). Утворення Галицько-Волинської держави. Роман Мстиславович (1199-1205). Боярська смута. Боротьба Данила Галицького (1231-1264) за єдність Галицько-Волинського князівства. Зовнішня політика короля Данила. Занепад Галицько-Волинської держави. Лев Данилович (1264-1301), Юрій I Львович (1301-1315), Андрій і Лев (1315-1323), Юрій II (1323-1340). Місце і роль Галицько-Волинського князівства в історії української державності.

Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав у другій половині XIV – першій половині XVII століття

Перший поділ України іноземними державами: загарбання українських земель Польщею, Литвою, Московщиною, Угорщиною, Молдавією, Кримським ханством. Утворення поліетнічної литовсько-українсько-білоруської держави. Політика литовських князів на українських землях: Гедимін, Любарт, Ольгерд, Ягайло. Кревська унія (1385), Вітовт, Свидригайло. Литовські статuti (1529, 1566, 1588).

Польська експансія на українські землі. Городельська унія (1413). Люблінська унія (1565). Політичне, соціально-економічне та духовно-культурне становище українського народу. Посилення національно-релігійного та соціально-економічного гноблення. Соціальна структура українського суспільства. Магдебурзьке право. Берестейська церковна унія (1596). Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Полемічна література. Братства та братські школи. Острозька академія. Початок масового книгодрукування. Утворення Кримського ханства (середина XV ст.) та його експансія на українські землі.

Виникнення та феномен українського козацтва (кінець XV ст.): генезис, характерні ознаки та особливості. Низове і реєстрове козацтво. Військова організація та воєнне мистецтво українського козацтва. Українське козацтво у міжнародних відносинах XVI – середина XVII ст. Утворення Запорозької Січі (середина XVI ст.). Д. Байда-Вишневецький. Запорозька Січ як своєрідне втілення української козацької державності. П. Конашевич-Сагайдачний. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст. під проводом К. Косинського (1591-1593), С. Наливайка (1594-1596), М. Жмайла

(1625), Т. Федоровича-Трясила (1630), І. Сулими (1635), П. Бута, Д. Гуні, Я. Остряниці (1637-1638).

Національно-визвольна війна українського народу середини XVII століття

Причини, характер і періодизація революції. Богдан Хмельницький (1595-1657). Військові дії у 1648-1653 рр. Перемоги під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями, Облога Львова та Замостя. Перемир'я з Польщею. Облога Збаража, Зборівська битва і Зорівський мирний договір (1649). Битва під Берестечком й Білоцерківський мирний договір (1651). Утворення Української гетьманської козацької держави, її політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті. Військова козацька еліта: Максим Кривоніс, Іван Богун, Данило Нечай, Нестор Морозенко. Битви під Батогом (1652) та Жванцем (1653). Зовнішня політика Б. Хмельницького: молдавські походи, взаємини з Кримським ханством і Туреччиною. Українсько-російські стосунки. Переяславська угода та Березневі статті (1654) і їх наслідки для України. Віленське перемир'я (1656) й спроба зміни зовнішньої політичної орієнтації України. Смерть Б. Хмельницького (1657) й ускладнення політичної ситуації в Україні.

Українські землі в 60-ті – 80-ті роки XVII століття

Ускладнення політичної ситуації в Україні після смерті Б. Хмельницького (1657). Обрання гетьманом Івана Виговського (1657-1659). Розрив з Московщиною. Укладення Гадяцького договору 1658 р. з Польщею. Битва під Конотопом (1659). Громадянська війна і поділ козацької України на Правобережну і Лівобережну, Ю. Хмельницький (1659-1663). І. Брюховецький (1663-1668), П. Тетеря (1663-1665). Боротьба за возз'єднання Української держави. Петро Дорошенко (1665-1676). Андрусівський трактат 1667 р. та Вічний мир 1686 р. й черговий поділ українських земель між Росією та Польщею. Д. Многогрішний (1668-1672), І. Самойлович (1672-1687).

Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII століття

Українська державність наприкінці XVII на початку XVIII ст. Колоніальна політика Російської імперії щодо України. Гетьман Іван Мазепа (1687-1709), його внутрішня і зовнішня політика та роль в історії України. Розрив з Росією та союз із Швецією. Поразка під Полтавою (1709) та її наслідки для України. Поява української політичної еміграції. Пилип Орлик і його «Конституція» (1710), І. Скоропадський (1708-1722), П. Полуботок (1722-1723).

Діяльність першої Малоросійської колегії. Гетьманування Д. Апостола (1727-1734). Діяльність Правління Гетьманського уряду.

Українські землі в другій половині XVIII століття

Відродження Гетьманства. Кирило Розумовський (1750-1764). Посилення колоніальної антиукраїнської політики Росії. Ліквідація Катериною II. Гетьманщини (1764). Друга Малоросійська колегія. Ліквідація російським самодержавством Запорозької Січі (1775). Петро Калнишевський. Соціально-економічний розвиток українських земель XVIII ст. Соціальні рухи в Україні: гайдамацтво, Коліївщина. М. Залізник та І. Гонта; опришківство. О. Довбуш.

Українські землі в складі Російської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX століття

Україна в російсько-турецьких війнах другої половини XVIII – першої половини XIX ст. приєднання до Російської імперії Південно-Східної України та Криму. Задунайська Січ. Азовське козацьке військо. Чорноморське Кубанське козацьке військо. Поділи Польщі та їх вплив на територіальні зміни в Україні. Французько-російська війна 1812 р. та Україна.

Політичне становище та соціально-економічний розвиток України у складі Російської імперії. Національне відродження в Україні, його зміст та основні етапи. Виникнення та діяльність перших таємних організацій. Масонський та декабристський рухи в Україні. Кирило-Мефодіївське товариство в історії суспільно політичного руху й культури України.

Західноукраїнські землі наприкінці XVIII - в першій половині XIX століття

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, їх адміністративно-територіальний поділ. Особливості національного відродження на західноукраїнських землях. Львів–Перемишль–Львів – як центри національного руху. «Руська трійця» в історії суспільно-політичного руху й культури України. М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я Головацький. «Русалка Дністрова». Західноукраїнські землі в Європейській демократичній революції 1848 р.

Надніпрянська Україна в другій половині XIX століття

Соціально-економічний розвиток України. Сільське господарство, промисловість, торгівля. Скасування кріпосного права та панщини на східноукраїнських землях (1861). Реформи 60–70-х років.

Суспільно-політичне життя та національний рух в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. Громадівський рух. Хлопоманство.

Народництво в Україні. Поширення соціалістичних ідей. Валувський циркуляр 1863 р. та Емський указ 1876 р.

Західноукраїнські землі в Австрійській імперії в другій половині XIX століття

Пошук шляхів національної самоідентифікації. Москвофільська та народовська течія. Культурно-освітній, науковий та економічний сегменти національного руху: «Просвіта», НТШ, «Дністер». Преса, видавництва, театр. Галичина – П'ємонт українського національного руху. «Нова ера». Товариства «Сокіл», «Січ», «Народна рада». Політизація українського національного руху:

Наддніпрянська Україна на початку XX століття

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Економічна криза 1900-1903 років. Політизація українського національного руху.

Револьюційні події 1905-1907 рр. в Україні. Причини, характер та національні особливості. Масові соціальні рухи: робітничий та селянський. Заворушення в армії та на флоті. Піднесення українського національного руху. Скасування Емського указу. Українська преса та видавництва. Кафедри українознавства. Створення та діяльність товариства «Просвіта». Діяльність українських політичних партій, їх взаємини із загальноросійськими політичними партіями. Вибори до Державної Думи і участь в ній українських депутатів. Боротьба за автономію України та українізацію освіти. Поразка революції. Репресії російського самодержавства проти українського національного руху. Антиукраїнська політика П. Столипіна, його аграрна реформа та її реалізація в Україні. Створення та діяльність Товариства українських поступовців.

Україна в Першій світовій війні

Україна в Першій світовій війні 1914-1917 рр. Плани Антанти та Троїстого (Четверного) союзів щодо України. Початок війни і розстановка суспільно-політичних сил в українському національному русі. С. Петлюра «Війна і українці». Д. Донцов «Сучасне політичне положення нації і наші завдання». Союз Визволення України. «Маніфест Головної Української Ради». Військові операції на території України в роки Першої світової війни. Окупація російськими військами Східної Галичини та Північної Буковини. Антиукраїнська русифікаторська політика царизму. Створення та бойовий шлях Українських Січових Стрільців. Культурно-освітня діяльність УСС. Війна і активізація українського питання.

Українська революція 1917–1921 років

Лютнева революція 1917 р., повалення самодержавства і встановлення т. зв. «двовладдя». Становище в Україні після повалення царизму. Активізація національно-визвольного руху. Утворення Української Центральної Ради, її національний, соціальний і партійний склад та програма. Михайло Грушевський. Всеукраїнський національний конгрес (квітень 1917 р.). Курс на автономію України. Перший та Другий Універсали України та їх роль в державному відродженні України. Створення Генерального Секретаріату. Володимир Винниченко. Взаємини Генерального Секретаріату з Тимчасовим урядом. Центральна Рада та Генеральний Секретаріат – як перші державні структури відродженої України. Жовтневий збройний більшовицький переворот в Петрограді і боротьба за владу в Україні. Позиція Центральної Ради. III Універсал. Проголошення Української Народної Республіки.

Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918–1921 рр.)

Перша війна радянської Росії проти Української Народної Республіки: ультиматум Раднаркому і відповідь Генерального Секретаріату. Збройна інтервенція радянських військ проти УНР. Крути: героїзм і трагедія (січень 1918). Брестський мирний договір (лютий 1918 р.) УНР з Центральними державами (Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією, Туреччиною): досягнення і прорахунки. IV Універсал: проголошення незалежності України.

Гетьманський переворот і прихід до влади Павла Скоропадського (квітень 1918 р.). Утворення гетьманського уряду, його склад і програмні документи. Внутрішня і зовнішня політика Гетьманської держави. Виникнення антигетьманської опозиції: Український Національний Союз, Директорія. Антигетьманське повстання Директорії та зречення від влади П. Скоропадського (грудень 1918 р.).

Прихід до влади Директорії, її склад, соціально-економічна та політична програма. Спроба об'єднання Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки 22 січня 1919 р. Друга війна радянської Росії проти УНР. Встановлення більшовицького контролю над більшою частиною України. Україна у вирі іноземної інтервенції та громадянської війни. Утвердження радянської влади в Україні. Перший зимовий похід (1919-1920) армії УНР. Варшавський договір (1920) УНР з Польщею. Ризький мирний договір (1921) та його наслідки для України. Другий зимовий похід (1921) армії УНР. Трагедія під Базаром. Завершення національно-визвольних змагань українського народу.

Активізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 1918 р. Створення Української Національної Ради та її програма. Листопадова (1919) національно-демократична революція і виникнення Західно-Української

Народної Республіки. Д. Вітовський, Є. Петрушевич, К. Левицький. Створення Державного Секретаріату та його політика. Перші декрети та програмні документи, конституція ЗУНР. Створення Української Галицької Армії. Польсько-українська війна 1918-1919 рр. Акт Злуки (22 січня 1919 р.) УНР та ЗУНР. Падіння ЗУНР.

Причини поразки та уроки Другої української національної революції 1917 – 1921 рр.

Українська СРР в умовах нової економічної політики та радянської модернізації (1921-1938 рр.)

Внутрішнє і міжнародне становище України після поразки національно-визвольних змагань. Вхід УСРР до складу СРСР. Обмеження суверенітету республіки. Голод 1921-1923 р. УСРР у роки Нової економічної політики. Українізація. Український націонал-комунізм. Індустріалізація: завдання, характерні ознаки та прорахунки. Колективізація: причини і наслідки. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид проти українського народу. Утвердження тоталітарного комуністичного режиму. Масові політичні репресії 20-30-х років радянського режиму. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі у 1921-1938 роках

Політичне, соціально-економічне та духовно-культурне становище Галичини, Волині, Буковини та Закарпаття. «Українське питання» в політиці Польщі, Румунії та Чехословаччини. Створення та боротьба Української Військової Організації (УВО). Діяльність легальних західноукраїнських політичних партій та організацій. Українська Греко-Католицька Церква. Створення та боротьба Організації Українських Націоналістів (ОУН). Надання автономії та проголошення незалежності Карпатської України. Окупація Закарпаття Угорщиною.

Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Пакт Молотова-Ріббентропа і його вплив на розв'язання Другої світової війни. Вхід західноукраїнських земель до складу СРСР й УРСР. Радянська ЗУЗ. Масові репресії радянського режиму 1939-1941 рр.

Німецько-радянська війна 1941-1945 рр. й Україна. Поразки Червоної Армії й окупація України гітлерівською Німеччиною. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Позиція ОУН під час війни. Радянське підпілля та партизанський рух. Створення та боротьба Української Повстанської Армії. Звільнення України від німецької окупації. Завершення та наслідки Другої світової війни для України.

Післявоєнна відбудова і розвиток України в другій половині 40-х – в середині 60-х рр. XX століття

Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Українсько-польське, українсько-чехословацьке, українсько-румунське територіальне розмежування. Включення Криму до складу УРСР. Зовнішньополітична діяльність УРСР. Особливості процесу відбудови народного господарства. Рівень життя і побуту населення. Радянізація західних областей УРСР. Продовження боротьби ОУН та УПА. Масові репресії радянського режиму проти населення Західної України. Операція «Вісла». Ліквідація УГКЦ. Боротьба тоталітарного радянського режиму проти «націоналізму», «космополітизму», «низькопоклонства» перед Заходом. Культурно-ідеологічні процеси в УРСР.

Україна в умовах десталінізації (1956-1964) «Хрущовська відлига». Суспільно-політичне життя в умовах часткової лібералізації радянського режиму. Соціально-економічний розвиток. Духовне життя в Україні: основні тенденції та характерні ознаки.

Україна в період загострення кризи радянської системи (сер. 60-х – сер. 80-х рр. XX століття)

УРСР в роки «Брежнєвського застою» (1964-1985). Сповільнення темпів економічного розвитку. «Неосталінізм» в політичному житті. Привілейоване становище партійно-державної номенклатури. Повсякденне життя населення.

Активізація опозиційних настроїв населення. Зародження дисидентського руху та правозахисного руху. Шістдесятники.

Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

«Горбачовська перебудова» та її вплив на суспільно-політичні процеси в Україні. Чорнобильська катастрофа та її вплив на активізацію національного руху. Створення т. зв. «неформальних» організацій в Україні. Поява незалежної преси. Боротьба за відновлення УГКЦ, національної символіки. Народний Рух України. Вибори до Верховної Ради СРСР та УРСР. Демократичний блок. Народна рада. Декларація про державний суверенітет України (липень 1990 р.). Виникнення нових політичних партій.

Серпневий путч 1991 р. й проголошення Акту про незалежність України (24 серпня 1991 р.). Розпад СРСР. Проведення Референдуму та виборів Президента України.

Україна в умовах незалежності

Стартові умови розгортання державотворчого процесу. Становлення владних структур. Конституційний процес. Прийняття Конституції незалежної України (28 червня 1996 р.). Реалізація нового соціально-економічного курсу і його наслідки. Формування концепції зовнішньополітичного курсу. Україна і

СНД. Західний напрям зовнішньої політики України. Досягнення і прорахунки. Система влади в Україні. Формування Збройних сил України та інших державних інституцій. Державна символіка. Національна валюта. Міжнаціональні і міжконфесійні відносини. Проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурного розвитку незалежної України. «Помаранчева революція» 2004 р.: здобутки та втрати, Революція гідності. Російська-українська війна.